

แนวคิดของนักปราชญ์รัฐศาสตร์มุมมองประชาธิปไตย Concepts of political science scholars; perspective of democracy

นพรัตน์ ชมภูธัญ, สราวุธ มูลทา, สิริวิทย์ สุพล¹

Noppapart Chomputan, Sarawut Moonta, Siravit Supaphon

บทคัดย่อ

ประชาธิปไตยเกิดขึ้นในบางนครรัฐกรีกโบราณช่วงศตวรรษที่ 5 ก่อนคริสตกาล โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในเอเธนส์หลังการก่อการกำเริบเมื่อ 508 ปีก่อนคริสตกาล ประชาธิปไตยแบบนี้เรียกว่า ประชาธิปไตยทางตรง ซึ่งพลเมืองเกี่ยวข้องในกระบวนการทางการเมืองโดยตรง แต่ประชาธิปไตยในปัจจุบันเป็นประชาธิปไตยแบบมีผู้แทน โดยสาธารณะออกเสียงในการเลือกตั้งและเลือกนักการเมืองเป็นผู้แทนตนในรัฐสภา จากนั้นสมาชิกสภาจะเป็นผู้ตัดสินใจด้วยเสียงข้างมาก ประชาธิปไตยทางตรงยังมีอยู่ในระดับท้องถิ่นหลายประเทศ เช่น การเลือกตั้งสมาชิกเทศบาล ในระดับชาติความเป็นประชาธิปไตยทางตรงมีเพียงการลงประชามติ การริเริ่มออกกฎหมายและการถอดถอนผู้ได้รับเลือกตั้ง

คำสำคัญ : นักปราชญ์ ; ประชาธิปไตย ; นครรัฐกรีก ; มุมมองประชาธิปไตย

Abstract

Democracy took place in some ancient Greek around the 5th century B.C., especially In Athens after the advent of 508 BC. This kind of democracy is called direct democracy. In which citizens are directly involved in the political process But today's democracy is a representative democracy. The public voted in elections and elected a politician to represent themselves in Parliament. The council members then decide by the majority. Direct democracy also exists at the local level in many countries, such as municipal elections. At the national level, direct

¹ วิทยาลัยบริหารศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่โจ้; School of Administrative Studies, Maejo University.i

Corresponding Author, E-mail: Nopparat.chom@gmail.com

democracy has only a referendum. The initiation of legislation and the removal of elected officials.

Keywords : philosopher ; Democracy ; Greek ; Democracy perspective

บทนำ

การเมืองการปกครอง เป็นเรื่องของอำนาจที่บุคคลคนหนึ่งหรือกลุ่มหนึ่งเรียกว่า ผู้ปกครอง มีอำนาจเหนือบุคคลอีกกลุ่มหนึ่ง เรียกว่าผู้อยู่ใต้ปกครอง ผู้ทำหน้าที่ปกครองจะต้องมีความสามารถในการจัดสรรทรัพยากรทั้งหมดที่มีอยู่ในรัฐให้แก่ผู้อยู่ใต้ปกครองอย่างยุติธรรมและทั่วถึง สังคมภายในรัฐนั้นจึงจะสงบสุข โดยทั่วไปผู้ปกครองที่จะสามารถอยู่ในภาวะการเป็นผู้นำได้เป็นระยะเวลายาวนาน จะต้องได้รับการยอมรับจากสมาชิกในรัฐซึ่งก็คือประชาชนนั่นเอง การเมืองการปกครอง เป็นเรื่องที่มีการศึกษากันอย่างต่อเนื่องยาวนานมากกว่า 2500 ปีแล้ว นักปราชญ์ชาวกรีก 2 ท่าน ที่ได้ให้กำเนิดแนวคิดเรื่องการเมืองการปกครองและนักรัฐศาสตร์ ในปัจจุบันที่ศึกษาเรื่องการเมืองการปกครองหรือที่เรียกว่า รัฐศาสตร์ จะต้องอ้างอิงถึงเสมอคือ เพลโต (Plato) และ อริสโตเติล (Aristotle) เพลโต ได้กล่าวไว้ในหนังสือเรื่อง อุดมรัฐ (Republic) ว่ารัฐหรือระบอบการปกครองที่ดีจะต้องมีผู้ปกครองที่มาจากนักปราชญ์ ซึ่งเป็นคนที่มาจากกลุ่มของชนชั้นผู้ปกครองที่มีความรู้ ได้รับการศึกษาอบรมฝึกฝนมาอย่างดีและโดยเฉพาะมีคุณภาพสูง อริสโตเติล ได้เสนอรูปแบบการปกครองในลักษณะ "POLITY" ซึ่งเป็นรูปแบบการปกครองที่จะต้องมีความหมายสูงสุดคือ รัฐธรรมนูญ กำหนดให้ประชาชนเป็นผู้เลือกตั้งชนชั้นปกครองไปทำหน้าที่ปกครองรัฐ เพื่อประโยชน์ของส่วนรวม หากประชาชนพบว่า ผู้ปกครองที่ตนเลือกเข้าไปทำหน้าที่ปกครองหรือทำเพื่อประโยชน์ส่วนตนมิใช่เพื่อประชาชนส่วนรวม ประชาชนก็มีสิทธิเปลี่ยนแปลงผู้ปกครองใหม่ได้ ในยุคต่อมาศาสนจักรได้สร้างทฤษฎีที่ว่า ผู้ที่จะมีอำนาจปกครองรัฐจะต้องเป็นฝ่ายของศาสนจักรเท่านั้น เนื่องจากพระผู้เป็นเจ้าเป็นผู้สร้างและกำหนดทุกสิ่งทุกอย่างตลอดจนความเป็นไปในโลก ฝ่ายศาสนจักรก็คือผู้ที่ได้รับมอบหมายจากพระผู้เป็นเจ้าให้มาทำหน้าที่ผู้ปกครอง ทฤษฎีนี้เรียกว่า Divine Theory ต่อมาฝ่ายอาณาจักรได้พยายามต่อสู้โดยนำเสนอแนวคิดที่ว่า ศาสนจักรควรทำหน้าที่เพียงด้านหลักธรรมคำสอนทางศาสนาเท่านั้น แต่ฝ่ายอาณาจักรนั้นนอกจากจะต้องช่วยดูแลและช่วยเหลือ ฝ่ายศาสนจักรในการส่งเสริมให้ประชาชนปฏิบัติตามหลักธรรมคำสอนทางศาสนาแล้ว ยังจะต้องทำหน้าที่ปกครองดูแลทุกข์สุขของประชาชน ให้อยู่ร่วมกันอย่างสงบสันติสุขด้วย ดังนั้น อำนาจเด็ดขาดในการปกครองรัฐ จึงควรจะรวมศูนย์อยู่ที่ฝ่ายอาณาจักร จึงเกิดแนวคิดของการปกครองแบบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ (Absolute Monarchy) ขึ้น และการปกครองระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์

ได้รับการถ่ายทอดต่อมาจนถึงช่วงศตวรรษที่ 16 โดยเฉพาะนักคิดคนสำคัญทางรัฐศาสตร์คือ โทมัส ฮอบส์ (Thomas Hobbes) ชาวอังกฤษ ก็ได้ยืนยันว่าอำนาจสูงสุดเป็นของผู้ปกครองโดยประชาชน เป็นผู้มอบอำนาจนี้ให้ในลักษณะเด็ดขาด แต่ช่วงต่อมา จอห์น ล็อก (John Locke) ซึ่งเป็นนักปราชญ์ชาวอังกฤษเช่นกันกลับเห็นว่า จริงๆ แล้วสังคมรัฐจะเกิดไม่ได้เลย ถ้าไม่มีประชาชนและผู้ปกครองรัฐจะอยู่ได้ก็ต่อเมื่อประชาชนยอมรับเท่านั้น โดยเฉพาะต้องปกครองรัฐโดยยึดถือประโยชน์ของประชาชนโดยรวมเป็นที่ตั้ง หากผู้ปกครองทำหน้าที่อย่างไม่ชอบธรรม ประชาชนก็สามารถเปลี่ยนแปลงได้ ผู้ปกครองจะไม่มีอำนาจเด็ดขาดเหมือนในระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ แนวคิดของ จอห์น ล็อก นี้เป็นไปในแนวทางเดียวกับนักปราชญ์ชาวฝรั่งเศส คนสำคัญคือ มงเตสกีเยอ (Montesquieu) ที่กล่าวถึงหลักสำคัญในการปกครอง คือหลักการแบ่งแยกอำนาจ (Separation des Pouvoirs) ว่าอำนาจในการปกครองรัฐ จะต้องไม่ตกอยู่ในมือของใครคนใดคนหนึ่งหรือโดยกลุ่มใดกลุ่มเดียว มิฉะนั้นประชาชนจะถูกรังแกไม่ได้รับการดูแล ประชาชนจะเดือดร้อนจากการถูกตรึงและจำกัดสิทธิเสรีภาพขั้นพื้นฐาน ดังนั้นควรแยกอำนาจปกครองออกเป็น 3 ส่วน แต่ไม่ใช่แยกกันโดยเด็ดขาด แต่จะต้องประสานและถ่วงดุลย์อำนาจกันระหว่าง อำนาจนิติบัญญัติ อำนาจบริหาร และอำนาจตุลาการ แนวคิดของนักปราชญ์คนสำคัญๆ ได้รับการถ่ายทอดตลอดมา ประกอบกับสภาพทางเศรษฐกิจในประเทศต่างๆ ถดถอยลง ประชาชนถูกเอารัดเอาเปรียบจากผู้ปกครองในประเทศสมบูรณาญาสิทธิราชย์เกิดความยากจนไปทั่วแต่ผู้ปกครองกลับสุขสบาย สภาวะดังกล่าว ยิ่งส่งผลให้แนวคิดของนักปราชญ์ที่กล่าวถึงแพร่หลายไปในประเทศต่างๆ อย่างรวดเร็วจนในที่สุดก็เกิดการปฏิวัติในประเทศต่างๆ โดยเฉพาะการปฏิวัติครั้งสำคัญ โดยประชาชนของฝรั่งเศส เมื่อ ค.ศ.1789 ส่งผลให้ระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ถูกล้มล้างลงและแทนที่ด้วยระบอบการปกครองที่ยึดหลักว่าอำนาจสูงสุดเป็นของประชาชน ไม่มีผู้ใดหรือกลุ่มใดมีอำนาจเด็ดขาดอีกต่อไป ซึ่งเป็นหลักการปกครองระบอบประชาธิปไตย

เนื้อเรื่อง

• ศัพทมูลวิทยา

คำว่า democracy ในภาษาอังกฤษมีรากศัพท์มาจากภาษากรีกโบราณว่า "ดีโมคระเทีย" (กรีก: About this sound **δημοκρατία** (help·info), dēmokratía) ซึ่งหมายถึง "การปกครองโดยประชาชน" (popular government) อันเป็นคำประสมระหว่างคำว่า "ดีโมส" (กรีก: **δῆμος**, demos) หมายถึง ประชาชน และ "คราตอส" (กรีก: **κράτος**, kratos) หมายถึง การปกครอง หรือ พละกำลัง

ซึ่งในภาษาไทย คำว่า ประชาธิปไตย ประกอบด้วยคำว่า "ประชา" หมายถึง "ปวงชน" และ "อธิปไตย" หมายถึง "ความเป็นใหญ่" เมื่อรวมกันและจะหมายถึง "ความเป็นใหญ่ของปวงชน" ส่วน พจนานุกรมของราชบัณฑิตยสถาน ให้ความหมายว่า "แบบการปกครองที่ถือมติปวงชนเป็นใหญ่"

ประชาธิปไตย (democracy) เป็นแนวคิดที่เชื่อว่าประชาชนมีสิทธิที่จะปกครองตนเองซึ่งแตกต่างจากแนวคิดก่อนหน้านี้ ที่เชื่อว่าประชาชนมีชีวิตอยู่เพื่อเสริมสร้างบารมีหรือความมั่งคั่งให้กับ กษัตริย์ หรือมีชีวิตตามความต้องการของพระเจ้า การเปลี่ยนกระบวนทัศน์นี้ เป็นผลจากยุคแสงสว่าง และการนำแนวคิดประชาธิปไตยมาใช้จริงนั้นมีลักษณะเป็นขั้นเป็นตอน จากประชาธิปไตยเชิงรูปแบบ ไปเป็นประชาธิปไตยเชิงเสรี และเป็นประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม แม้ว่าประเทศส่วนใหญ่ในโลกเป็นประเทศประชาธิปไตย แต่บางประเทศก็เป็นแค่ในนาม บางประเทศเป็นประชาธิปไตยที่ไม่มีเสรีภาพ บางประเทศเป็นประชาธิปไตยเชิงเสรี และบางประเทศก็พัฒนาไปเป็นประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม ที่ประชาชนรู้สึกว่าเป็นเจ้าของรัฐบาล และมีกิจกรรมทางการเมืองอย่างสม่ำเสมอ

ประชาธิปไตยนั้น มีความหมายทั้งในแง่อุดมการณ์หรือลัทธิความคิดทางการเมืองและความหมายในเชิงระบอบการปกครอง โดยเป็นที่ประจักษ์กันทั่วไปว่า เป็นระบอบการปกครองที่สามารถสนองตอบความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง โดยมีกลไกเงื่อนไขรองรับศักดิ์ศรี สิทธิเสรีภาพและความเท่าเทียมกันของบุคคลในสังคม

คำว่า “ประชาธิปไตย” มาจากภาษากรีกโบราณว่า “Demokratia” เป็นคำผสมระหว่างคำว่า “Demo” หมายถึง ประชาชนหรือสาธารณะชนทั่วไป นครินทร์ เมฆไตรรัตน์ กล่าวถึงคำว่า demo หรือ demos ว่ามี 2-3 ความหมาย ความหมายแรกหมายถึง ประชาชนหรือสาธารณะชนดังกล่าวไปแล้ว อีกความหมายหนึ่งคือ ชายฉกรรจ์ที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป ไม่ได้เป็นทาส มีอิสระ และได้แสดงตนว่าสามารถทำหน้าที่ปกป้องนครรัฐของตนเองได้

ส่วนอีกความหมายหนึ่งคือสภาประชาชน หรือ “ekklesia” ซึ่งเป็นที่รวมของรายชื่อประชาชนทั้งหลายและมีอีกคำหนึ่งที่ประกอบคือ “cratia” ที่มีความหมายถึง ระบอบการปกครอง อันอาจจะสรุปความหมายของประชาธิปไตยได้จากสุนทรพจน์อันลือเลื่องของประธานาธิบดีลิงคอล์น อดีตประธานาธิบดีสหรัฐอเมริกาที่ว่า ประชาธิปไตยคือการปกครอง “ของประชาชนโดยประชาชนและเพื่อประชาชน” ที่ถือว่าอำนาจหน้าที่ในการปกครองประเทศจะต้องมาจากประชาชน โดยจะมีการกำหนดวิธีการที่จะทำให้บรรลุเป้าหมายดังกล่าวไว้

● ประวัติศาสตร์ความเป็นมาประชาธิปไตย

ยุคโบราณ คำว่าประชาธิปไตยได้มีการปรากฏขึ้นเป็นครั้งแรกในแนวคิดทางการเมืองและทางปรัชญาช่วงยุคกรีกโบราณ ซึ่งนักปราชญ์เพลโต เปรียบเทียบประชาธิปไตยซึ่งเขาเรียกว่าเป็น

"การปกครองโดยผู้ถูกปกครอง" ว่าเป็นรูปแบบทางเลือกสำหรับระบอบราชาธิปไตย คณาธิปไตย และเศรษฐกิจไทย ถึงแม้ว่าประชาธิปไตยแบบเอเธนส์จะถือว่าเป็นการปกครองในรูปแบบประชาธิปไตยทางตรง แต่เดิมแล้วประชาธิปไตยแบบเอเธนส์มีลักษณะเด่นอยู่สองประการ คือ ได้มีการคัดเลือกพลเมืองธรรมดาจำนวนมากเข้าสู่ระบบราชการและศาล และมีการชุมนุมกันของพลเมืองทุกคนขึ้น

พลเมืองทุกคนจะได้รับสิทธิให้มีการอภิปรายและการลงมติในสภา ซึ่งเป็นที่ออกกฎหมายของนครรัฐ ซึ่ง ความเป็นพลเมืองชาวเอเธนส์นั้นรวมเฉพาะแค่ชายทุกคนซึ่งเกิดจากบิดาที่เป็นพลเมืองเท่านั้น และผู้ที่กำลัง "รับราชการทหาร" ระหว่างอายุ 18-20 ปีเท่านั้น ซึ่งไม่รวมไปถึงผู้หญิง ทาส คนต่างชาติ (กรีก: **μετοίκος**, metoikos) และชายผู้มีอายุต่ำกว่า 20 ปีบริบูรณ์ จากจำนวนผู้อยู่อาศัยกว่า 250,000 คน มีผู้ได้รับสถานะพลเมืองเพียง 30,000 คน และมีเพียง 5,000 คนเท่านั้นที่มักจะไปปรากฏตัวในสมัชชาประชาชน เจ้าพนักงานและผู้พิพากษาของรัฐบาลจำนวนมากเป็นการกำหนดเลือก มีเพียงเหล่านายพลและเจ้าพนักงานเพียงส่วนน้อยเท่านั้นที่มาจากการเลือกตั้ง

ยุคกลาง ระหว่างช่วงยุคกลางได้มีรูปแบบหลายอย่างที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้งหรือสมัชชา ถึงแม้จะเปิดโอกาสให้กับประชาชนเพียงส่วนน้อยเท่านั้นอย่างเช่น เครือจักรภพโปแลนด์-ลิทัวเนีย ในนครรัฐเวนิซ ช่วงอิตาลียุคกลาง รัฐในไทรออลเยอรมันและสวิตเซอร์แลนด์ รวมไปถึงนครพ่อค้าอิสสระเซโก ในช่วงคริสต์ศตวรรษที่ 16 ในญี่ปุ่น เนื่องจากการปกครองรูปแบบต่าง ๆ ที่กล่าวมานั้น ประชาชนมีส่วนร่วมเพียงส่วนน้อยเท่านั้น จึงมักจะถูกจัดว่าเป็นคณาธิปไตยมากกว่า

รูปแบบการปกครองซึ่งมีความใกล้เคียงกับลักษณะระบบประชาธิปไตยสมัยใหม่ยิ่งขึ้นไปอีก คือ เป็นระบบของกลุ่มสาธารณรัฐคอสแซ็คในยูเครนอยู่ในระหว่างคริสต์ศตวรรษที่ 16-17: คอสแซ็คเฮติมันนาเตและซาโปริเชียน ซิค โดยมีการเปิดโอกาสให้ผู้แทนจากตำบลต่างๆ ของเคานตีเลือกตำแหน่งสูงสุดซึ่งมีการเรียกว่า "เฮติมัน" (Hetman) แต่ด้วยความที่กลุ่มสาธารณรัฐคอสแซ็คเป็นรัฐทางการทหารอย่างเต็มตัว สิทธิของผู้ร่วมในการเลือก "เฮติมัน" จึงมักจะจำกัดอยู่แต่เพียงผู้ที่รับราชการในกองทหารคอสแซ็คเท่านั้นและต่อมาก็ยังจำกัดเพิ่มขึ้นไปอีกเป็นแต่เฉพาะนายทหารระดับสูง

คริสต์ศตวรรษที่ 18-19 จำนวนของประเทศในระหว่างปี ค.ศ. 1800-2003 ซึ่งได้คะแนนเท่ากับหรือมากกว่า 8 โดยชุดข้อมูลรัฐ ซึ่งเป็นเกณฑ์ที่ใช้การวัดความเป็นประชาธิปไตยอย่างกว้างขวางแม้ว่าจะไม่มีค่าจำกัดความของคำว่าประชาธิปไตย แต่ว่าเหล่าผู้ก่อตั้งสหรัฐอเมริกาได้กำหนดรากฐานของแนวปฏิบัติของอเมริกันเกี่ยวกับอิสราฟตามธรรมชาติและความเป็นเท่าเทียม

รัฐธรรมนูญแห่งสหรัฐอเมริกา ซึ่งมีผลบังคับใช้ตั้งแต่ปี ค.ศ. 1788 เป็นต้นมา ได้กำหนดให้มีรัฐบาลที่มาจากการเลือกตั้ง รวมไปถึงการปกป้องสิทธิและเสรีภาพของประชาชนโดยช่วงแรกมีการครอบคลุมเฉพาะบางกลุ่มเท่านั้น

อย่างไรก็ตาม ในยุคอาณานิคมก่อนหน้าปี ค.ศ. 1776 และบางช่วงเวลาหลังจากนั้น มีเพียงเหล่าบุรุษเจ้าของที่ดินผิวขาวเท่านั้นที่มีสิทธิเลือกตั้ง ในขณะที่ทาสผิวดำ อิสระชนผิวดำและสตรียังไม่ได้รับอนุญาตให้เลือกตั้ง ในวิทยานิพนธ์เทอร์เนอร์ ประชาธิปไตยได้กลายเป็นวิถีชีวิต และความเท่าเทียมทางสังคม เศรษฐกิจและการเมืองอย่างกว้างขวาง อย่างไรก็ตาม ทาสได้เป็นสถาบันทางสังคมและเศรษฐกิจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสิบเอ็ดรัฐทางใต้ของสหรัฐอเมริกา ซึ่งองค์กรจำนวนมากถูกก่อตั้งขึ้น เพื่อสนับสนุนให้คนผิวดำจากสหรัฐอเมริกาไปยังสถานที่อื่น ซึ่งพวกเขาจะได้รับอิสรภาพและความเท่าเทียมที่เพิ่มขึ้น โดยในช่วงคริสต์ทศวรรษ 1820-1830 สมาคมการอพยพอเมริกัน ได้ส่งคนผิวดำจำนวนมากไปยังไลบีเรีย

เมื่อถึงคริสต์ทศวรรษ 1840 การจำกัดทรัพย์สินทั้งหมดก็ยุติลง และพลเมืองชายผิวขาวเกือบทุกคนก็สามารถเลือกตั้งได้แล้ว ซึ่งโดยเฉลี่ยแล้วมีผู้ใช้สิทธิไปเลือกตั้งระดับท้องถิ่น ระดับรัฐ และระดับชาติอยู่ระหว่าง 60-80% หลังจากนั้น ระบบการปกครองได้เปลี่ยนแปลงจากประชาธิปไตยแบบเจฟเฟอร์สันเป็นประชาธิปไตยแบบแจ็กสันอย่างช้า ๆ เมื่อปี ค.ศ. 1860 จำนวนทาสผิวดำในสหรัฐอเมริกาเพิ่มขึ้นเป็น 4 ล้านคน และเมื่อปลายคริสต์ทศวรรษ 1860 ระหว่างการสร้างสหรัฐอเมริกาใหม่ ภายหลังสงครามกลางเมืองอเมริกัน ทาสชายที่ได้รับการปลดปล่อยให้เป็นอิสระก็กลายเป็นพลเมืองและมีสิทธิในการเลือกตั้งตามกฎหมาย แต่กว่าที่พวกเขาจะได้รับการสิทธิอย่างมั่นคงก็ต้องรอจนถึง ค.ศ. 1965

ในปี ค.ศ. 1789 ภายหลังจากการปฏิวัติฝรั่งเศส ได้มีการประกาศใช้คำประกาศว่าด้วยสิทธิมนุษยชนและสิทธิพลเมือง และถึงแม้ว่าจะมีผลในเวลาอันสั้น แต่การเลือกตั้งสมัชชาแห่งชาติฝรั่งเศสของบุรุษทุกคน เมื่อปี ค.ศ. 1792 ก็นับเป็นก้าวสำคัญในการพัฒนาประชาธิปไตย การใช้สิทธิเลือกตั้งโดยคนทั้งชาติได้นำไปสู่การก่อตั้งฝรั่งเศส ในเดือนมีนาคม ค.ศ. 1848 ซึ่งเป็นยุคตื่นตัวหลังจากการปฏิวัติฝรั่งเศสในปี ค.ศ. 1848

ประชาธิปไตยเสรียังคงมีอายุสั้นในช่วงปลายคริสต์ศตวรรษที่ 19 และหลายประเทศมักจะกล่าวอ้างว่าตนได้ให้สิทธิการเลือกตั้งกับพลเมืองทั้งหมดแล้ว ในอาณานิคมออสเตรเลียได้เปลี่ยนเป็นประชาธิปไตยเมื่อกลางคริสต์ศตวรรษที่ 19 ในขณะที่ออสเตรเลียได้เป็นรัฐบาลแห่งแรกของโลกที่ให้สิทธิการเลือกตั้งโดยสตรีทั้งชาติในปี ค.ศ. 1861 ส่วนในนิวซีแลนด์ ได้ให้สิทธิการเลือกตั้งกับชาวมารีฟีนเมืองในปี ค.ศ. 1867 ชายผิวขาวในปี ค.ศ. 1876 และผู้หญิงในปี ค.ศ. 1893

ซึ่งนับเป็นประเทศแรกที่ทำให้สิทธิการเลือกตั้งกับพลเมืองทั้งหมด แม้ว่าสตรีจะยังไม่ได้รับอนุญาตให้สมัครรับเลือกตั้งได้จนกระทั่งปี ค.ศ.1919

คริสต์ศตวรรษที่ 20 นับตั้งแต่การสิ้นสุดของสงครามโลกครั้งที่สอง ประเทศทั่วโลกได้ตื่นตัวกับการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ในช่วงคริสต์ศตวรรษที่ 20 ได้มีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการปกครองเป็นระบอบประชาธิปไตยที่เคารพสิทธิของเสียงข้างน้อยจำนวนมาก จนทำให้เกิด "กระแสประชาธิปไตย" ซึ่งประสบความสำเร็จในหลายพื้นที่ของโลก ซึ่งมักเป็นผลมาจาก สงคราม การปฏิวัติ การปลดปล่อยอาณานิคม และสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจและศาสนา

ภายหลังจากการสิ้นสุดของสงครามโลกครั้งที่หนึ่ง การล่มสลายของจักรวรรดิออสเตรีย-ฮังการีและจักรวรรดิออตโตมัน ทำให้เกิดรัฐชาติจำนวนมากในทวีปยุโรป ซึ่งส่วนใหญ่มีการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ในช่วงคริสต์ทศวรรษ 1920 ระบอบประชาธิปไตยได้มีการแผ่ขยายออกไปมากยิ่งขึ้น แต่ด้วยผลของภาวะเศรษฐกิจตกต่ำครั้งใหญ่ทำให้ความเจริญดังกล่าวหยุดชะงักลง และประเทศในแถบยุโรป ละตินอเมริกา และเอเชีย ได้เปลี่ยนแปลงรูปแบบไปสู่การปกครองในระบอบเผด็จการมากขึ้น ทำให้เกิดเป็นฟาสซิสต์ ในนาซีเยอรมนี อิตาลี สเปนและโปรตุเกส รวมไปถึงรัฐเผด็จการในแถบคาบสมุทรบอลติก คาบสมุทรบอลข่าน บราซิล คิวบา สาธารณรัฐจีนและญี่ปุ่น ซึ่งภายหลังจากการสิ้นสุดของสงครามโลกครั้งที่สอง ทำให้เกิดผลกระทบในด้านตรงกันข้ามในทวีปยุโรปตะวันตกและความสำเร็จในการสร้างระบอบประชาธิปไตยในเขตยึดครองเยอรมนีของสหรัฐอเมริกา อังกฤษและฝรั่งเศส ออสเตรีย อิตาลี และญี่ปุ่นสมัยยึดครอง ซึ่งได้เป็นต้นแบบของทฤษฎีการเปลี่ยนแปลงระบอบการปกครอง

อย่างไรก็ตาม กลุ่มประเทศในยุโรปตะวันออกที่รวมไปถึงเขตยึดครองของโซเวียตในเยอรมนีถูกบังคับให้มีการเปลี่ยนแปลงไปสู่การปกครองในระบอบคอมมิวนิสต์ตามค่ายตะวันออก หลังจากการสิ้นสุดของสงครามโลกครั้งที่สองยังส่งผลให้เกิดการปลดปล่อยอาณานิคม และประเทศเอกราชใหม่ส่วนใหญ่จะสนับสนุนให้มีการปกครองในระบอบประชาธิปไตย และอินเดียได้กลายมาเป็นประเทศที่ปกครองในระบอบประชาธิปไตยที่มีจำนวนประชากรมากที่สุดในโลก และดำเนินต่อไปอย่างไม่หยุดยั้ง

ในช่วงหนึ่งทศวรรษภายหลังจากสงครามโลกครั้งที่สอง ชาติตะวันตกที่ปกครองในระบอบประชาธิปไตยส่วนใหญ่ได้มีระบบเศรษฐกิจแบบผสม และดำเนินการตามรูปแบบรัฐสวัสดิการสะท้อนให้เห็นถึงความสอดคล้องกันระหว่างราษฎรกับพรรคการเมือง ในช่วงคริสต์ทศวรรษ 1950 และ 1960 เศรษฐกิจทั้งในกลุ่มประเทศตะวันตกและกลุ่มประเทศคอมมิวนิสต์ ในภายหลังเศรษฐกิจที่อยู่ภายใต้การควบคุมของรัฐบาลได้ลดลง เมื่อถึงปี ค.ศ. 1960 ชาติส่วนใหญ่ได้มีการปกครองใน

ระบอบประชาธิปไตย ถึงแม้ว่าประชากรส่วนใหญ่ของโลกจะยังคงมีการจัดการเลือกตั้งแบบตบตา และการปกครองในรูปแบบอื่น ๆ อยู่

กระแสของการเปลี่ยนแปลงไปสู่ระบอบประชาธิปไตย ซึ่งนำไปสู่ความเจริญก้าวหน้าของรูปแบบประชาธิปไตยที่เคารพสิทธิของเสียงข้างน้อยในหลายรัฐชาติ ที่เริ่มจากสเปน โปรตุเกส ในปี ค.ศ. 1974 รวมไปถึงอีกหลายประเทศในทวีปอเมริกาใต้ เมื่อถึงปลายคริสต์ทศวรรษ 1970 และต้นคริสต์ทศวรรษ 1980 ซึ่งได้เปลี่ยนแปลงมาจากระบอบเผด็จการทหาร มาเป็นรัฐบาลพลเรือน ตามด้วยประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ระหว่างช่วงต้นถึงกลางคริสต์ทศวรรษ 1980 และเนื่องจากความเสื่อมถอยทางเศรษฐกิจของสหภาพโซเวียต รวมไปถึงความขัดแย้งภายใน จึงเป็นเหตุทำให้สหภาพโซเวียตล่มสลาย และนำไปสู่จุดสิ้นสุดของสงครามเย็น

นอกเหนือจากนั้น กระแสของระบอบประชาธิปไตยได้แพร่ขยายไปถึงบางส่วนของทวีปแอฟริกา ในช่วงคริสต์ทศวรรษ 1990 โดยเฉพาะอย่างยิ่งในแอฟริกาใต้ ความพยายามบางประการในการเปลี่ยนแปลงระบอบการปกครองยังพบเห็นอยู่ในอินโดนีเซีย ยูโกสลาเวีย จอร์เจีย ยูเครน เลบานอนและคีร์กีซสถาน

จนถึงปัจจุบันนี้ ทั่วโลกได้มีประเทศที่ปกครองในระบอบประชาธิปไตยจำนวน 123 ประเทศ (ค.ศ. 2007) และกำลังมีจำนวนเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ซึ่งได้มีการคาดเดากันว่า กระแสดังกล่าวจะเกิดขึ้นต่อไปในอนาคต ที่ซึ่งประชาธิปไตยที่เคารพสิทธิของเสียงข้างน้อยจะกลายเป็นมาตรฐานสากลสำหรับสังคมมนุษยชาติ สมมุติฐานดังกล่าวเป็นหัวใจหลักของทฤษฎี "จุดสิ้นสุดของประวัติศาสตร์" โดยฟรานซิส ฟูกุยะมะ ซึ่งทฤษฎีดังกล่าวเป็นการวิพากษ์วิจารณ์บรรดาผู้ที่เกรงกลัวว่าจะมีวิวัฒนาการของประชาธิปไตยที่เคารพสิทธิของเสียงข้างมากไปยังยุคหลังประชาธิปไตย และผู้ที่ชี้ให้เห็นถึงประชาธิปไตยเสรี

● นักปราชญ์การเมืองแนวประชาธิปไตยผู้วางรากฐานระบอบประชาธิปไตย

บารอน เดอ มงเตสกีเอร์ (Baron de Montesquieu ค.ศ.1689-1755) หรือชาร์ลส์ หลุยส์ เดอ เซ็กกองดาร์ต (Charles Louis de Secondat) ขุนนางฝรั่งเศสเป็นผู้เขียนหนังสือ เรื่อง วิญญาณแห่งกฎหมาย (The Spirit of Laws) ซึ่งใช้เวลาศึกษาค้นคว้ากว่า 20 ปี หนังสือเล่มนี้พิมพ์เผยแพร่ครั้งแรกใน ค.ศ.1748 และต่อมาได้รับการตีพิมพ์อีก 22 ครั้ง และแปลเป็นภาษาตะวันตกต่างๆ เกือบทุกภาษา นักคิดนักปรัชญาการเมืองชาวฝรั่งเศส ผู้ให้กำเนิดแนวคิดในการแบ่งแยกอำนาจปกครองสูง สุดหรืออำนาจอธิปไตยออกเป็น 3 ฝ่าย อำนาจอธิปไตย อำนาจนิติบัญญัติ อำนาจบริหารและ อำนาจตุลาการ ที่ว่าเป็นต้นแบบประชาธิปไตยนั่นเอง เพราะเขาไม่ต้องการให้อำนาจอยู่ในมือบุคคลเพียงคนเดียว เพราะบุคคลใดก็ตามซึ่งมีอำนาจอยู่ในมือ มักจะใช้อำนาจเกินเลยอยู่เสมอ มงเตสกี

เออร์เห็นว่าขุนนางควรมีอำนาจออกและยับยั้งกฎหมายร่วมกับสภาจากประชาชน รวมถึงการกำหนดงบประมาณแต่ไม่ควรเข้ามาทำงานด้านอำนาจบริหาร ส่วนกษัตริย์ไม่มีอำนาจออกกฎหมาย มีแต่อำนาจยับยั้ง แต่สภาก็ยังตรวจสอบได้ว่าการใช้อำนาจบริหารเป็นอย่างไรกล่าวหาและเอาผิดที่ปรึกษาของกษัตริย์และเสนาบดีในฐานะฝ่ายบริหารแทนกษัตริย์ได้

แนวคิดในทางการเมืองของมองเตสกีเออร์ ในหนังสือเล่มนี้ มีอิทธิพลต่อสังคมตะวันตก รัฐธรรมนูญการปกครองประเทศของสหรัฐอเมริกา ซึ่งถือว่าเป็นแม่แบบของระบอบการปกครองในระบอบประชาธิปไตยก็ใช้แนวคิดเรื่อง การแบ่งแยกอำนาจ และระบบคานอำนาจของมองเตสกีเออร์เป็นหลัก ในส่วนของเสรีภาพนั้น มองเตสกีเออร์ เห็นว่าเสรีภาพคือการทำในสิ่งที่ต้องการและไม่บังคับให้กระทำในสิ่งที่ไม่ต้องการ จะต้องมีความหมายมาเป็นตัวกลางคอยกำหนดว่า ประชาชนควรทำหรือไม่ควรทำอะไร เพื่อมิให้เสรีภาพของคนหนึ่งไปรบกวนเสรีภาพของคนอื่นและระบบกฎหมายนี้จะไม่เกิดกับระบอบทรราชที่ใช้กำลังอำนาจทำให้ประชาชนหวาดกลัว

วอลแตร์ (Voltaire) หรือ ฟร็องซัวส์ มารี อรูเอต์ (François-Marie-Arouet, 1694-1778) นักปรัชญาชาวฝรั่งเศส ผลงานของวอลแตร์มีจำนวนมากมาย หลากหลายประเภททั้งบทละคร นิยาย นิทานเชิงปรัชญา ประวัติศาสตร์ และบทกวี ผลงานของเขาส่วนใหญ่เป็นการเผยแพร่ความคิดทางปรัชญาไปสู่สาธารณชน ปลุกความคิดการวิพากษ์วิจารณ์ให้แก่ชาวฝรั่งเศส เพื่อต่อต้านระบบสถาบันแบบเก่า การต่อสู้เพื่อขจัดความอยุติธรรมในสังคม ความเชื่อที่มลายในทางศาสนา นอกจากนี้เขายังสนับสนุนการเรียกร้องสิทธิ เสรีภาพ และการแสดงความคิดเห็นของประชาชน

ผลงานของวอลแตร์ได้ก่อให้เกิดสิ่งที่เรียกว่า “ความคิดวิพากษ์วิจารณ์” (L'esprit critique) แก่ชาวฝรั่งเศส คิดวิพากษ์วิจารณ์ต่อทุกเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในสังคม โดยวอลแตร์ได้โจมตีระบอบการปกครองแบบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ สถาบันกษัตริย์ การใช้อำนาจตามอำเภอใจของกษัตริย์ สถาบันศาสนา โจมตีคำสอนความเชื่อที่มลาย วอลแตร์ได้สอดแทรกการโจมตีการเอารัดเอาเปรียบประชาชนในระบอบศักดินาเอาไว้ไม่น้อย เราลองมาฟังตัวอย่างการของเขาต่อไปนี้ "สามัญชนอันเป็นคนจำนวนมากที่สุด มีคุณธรรมที่สุด และควรแก่การเคารพยกย่องที่สุด อันประกอบไปด้วยผู้ศึกษากฎหมาย และวิทยาศาสตร์ พ่อค้า ช่างฝีมือ และชาวนา ผู้ประกอบอาชีพอันสูงส่งแต่ไร้เกียรติ สามัญชนเหล่านี้ เคยได้รับการเหยียดหยามจากเจ้า และพระร่าวกัว่าเป็นสัตว์ต้องใช้เวลานับเป็นศตวรรษทีเดียว ที่จะสร้างความยุติธรรมให้แก่มนุษยชาติ ในอันที่จะทำให้ประจักษ์ว่า เป็นความสยดสยองยิ่ง ที่คนส่วนใหญ่เป็นผู้หว่านไถ แต่คนส่วนน้อย เป็นผู้ขุดมือเปิดเอาพืชผลนั้นไป" ความคิดดังกล่าวของวอลแตร์ สะท้อนออกในหนังสือเรื่องจดหมายปรัชญา (The Philo – sophical Letters) หรือที่รู้จักในอีกชื่อว่า จดหมายเรื่องเมืองอังกฤษ (Letter on the

English) เนื้อหาของหนังสือโจมตีสถาบันและกฎระเบียบต่างๆ ที่ล้าหลังของฝรั่งเศส นอกจากนี้วอลแตร์ยังเรียกร้องให้มีการปฏิรูปประเทศฝรั่งเศสให้ทันสมัยเหมือนอังกฤษ

วอลแตร์ได้นำหลักการใช้ เหตุผล (L'esprit scientifique) มาแพร่หลายให้แก่ประชาชน เพื่อมาใช้ในการดำเนินชีวิต โดยการใช้เหตุผลแก้ปัญหา และรู้จักคิดพิจารณาก่อนจะเชื่ออะไรง่าย ๆ วอลแตร์ใช้ผลงานของเขามาเป็นเครื่องมือในการเผยแพร่แนวความคิดทางปรัชญาสาธารณชน เพื่อให้ประชาชนได้เข้าใจและตระหนักในปัญหา แนวคิดและความรู้เหล่านี้จึงเปรียบเสมือนกับแสงสว่างทางปัญญาให้แก่ประชาชน เขาเป็นผู้ที่มีส่วนทำให้ประชาชนมีเสรีภาพทาง ความคิดทั้งการพูด การพิมพ์และการนับถือศาสนา ให้ดูแบบอย่างการเมืองการปกครองแบบอังกฤษ วอลแตร์ จึงเป็นผู้มีอิทธิพลเป็นอย่างมากในช่วงคริสต์วรรษที่ 18 นั้น จนเป็นผลนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงครั้งยิ่งใหญ่ทั้งทางด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคมและศาสนา ซึ่งเป็นที่รู้จักกันในนาม “การปฏิวัติฝรั่งเศส” (French Revolution 1789)

ฌอง-ฌาค รูสโซ (Jean-Jacques Rousseau, 1712-1778) เจ้าของแนวคิดสัญญาประชาคม ผู้นำคนสำคัญแห่ง ยุคแสงสว่างทางปัญญา เขาเขียนหนังสือ หลายเล่ม โจมตีความฟอนเฟะของสังคม และการบริหารที่ล้มเหลวของรัฐบาล นอกจากนี้เขายังแสดงทัศนะเกี่ยวกับระบบการศึกษา ปัญหาความไม่เสมอภาคทางสังคมอันเป็นผลจากสภาวะแวดล้อม เรื่องการถือครองกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สิน และแนวทางการปกครอง และอื่นๆ งานเขียนชิ้นเอกของเขาซึ่งเป็นตำราทางการเมืองที่สำคัญและมีอิทธิพลมาก คือ สัญญาประชาคม (The Social Contract) ค.ศ. 1762 ว่าด้วยปรัชญาทางการเมืองด้านการปกครองและพันธสัญญาทางการเมืองระหว่าง รัฐบาลและประชาชน งานเขียนเรื่องนี้ทำให้รูสโซได้ชื่อว่าเป็นผู้วางรากฐานอำนาจอธิปไตยของ ประชาชน The Social Contract หรือ สัญญาประชาคม เขียนขึ้นเพื่อต่อต้านระบบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ในฝรั่งเศส แม้ว่าจะเป็นนักปรัชญาชาวสวิส แต่ก็เป็นผู้มีอิทธิพลต่อการปฏิวัติฝรั่งเศส ในหนังสือเล่มนี้รูสโซกล่าวถึงสัญญาประชาคมว่า หมายถึงสัญญาที่แต่ละคนเข้าร่วมกับทุกคนภายใต้เอกภาพและเจตจำนงเดียวกันโดยที่ประชาชนสามารถก่อตั้งรัฐบาลขึ้นได้ และให้อำนาจแก่รัฐบาลเพื่อรับใช้ประชาชน แต่ถ้าเมื่อใดที่ประชาชนไม่พอใจรัฐบาลก็อาจเปลี่ยนแปลงรัฐบาลได้ รูสโซชี้ให้เห็นว่าสภาวะธรรมชาตินั้นเป็นสภาวะที่มนุษย์มีความสุขมีอิสระเสรี และความเสมอภาค อย่างไรก็ตามแม้มนุษย์จะเกิดมาเสรีแต่ทุกหนทุกแห่งมนุษย์ก็ถูกตรึงด้วยโซ่ตรวนแห่งพันธนาการ แนวความคิดของรูสโซถือว่าเป็น รากฐานของระบอบประชาธิปไตยในเวลาต่อมาเขาได้อ่านหนังสือและเรียนรู้ด้วยตัวเองตั้งแต่เด็ก เมื่ออายุ 16 ปีออกเดินทางจากเจนีวาเพื่อท่องเที่ยวและหางาน ทำไปเรื่อย ๆ จนได้เป็นผู้ช่วยทูต เขาตีพิมพ์หนังสือ Discourse on the Arts and Sciences(1750) ประสบ

ความสำเร็จและสร้างชื่อให้เขาอย่างมาก มีผลงานออกมาทั้งหนังสือวิชาการและนิยาย *Julie, ou la nouvelle Heloise* (*The New Heloise*) และ *The Confessions of Jean-Jacques Rousseau*

ทอมัส ฮอบส์ (Thomas Hobbes ค.ศ. 1588-1679) นักปรัชญาชาวอังกฤษ แนวคิดด้านการเมืองของฮอบส์ ปรากฏในหนังสือ *ลีไวอาทัน* (*Leviathan*) ซึ่งเป็นงานเขียนชิ้นเอกของฮอบส์ ฮอบส์กล่าวว่าก่อนหน้าทีมนุชย์จะมาอยู่รวมกัน เป็นสังคมการเมือง มนุษย์มีอิสระและเสรีภาพในการกระทำใดๆ ซึ่งย่อมก่อให้เกิดความวุ่นวาย มนุษย์จึงตกลงกันที่จะหาคนกลางมาทำหน้าที่ปกครองเพื่อให้เกิดสังคมการเมืองที่อยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข โดยแต่ละคนยอมเสียสละอำนาจสูงสุดของตนให้แก่ฝ่ายปกครอง ทั้งนี้ประชาชนมีสิทธิเลือกการปกครองที่สอดคล้องกับความต้องการของตนส่วนใหญ่ โดยมีข้อผูกมัดว่าทุกคนจะต้องเชื่อฟังผู้ปกครอง ซึ่งจะเป็นผู้ออกกฎหมายมาบังคับประชาชนต่อไป จะเห็นว่าแม้ฮอบส์จะนิยมระบอบกษัตริย์แต่ก็มีแนวความคิดว่าอำนาจของกษัตริย์ไม่ใช่อำนาจของเทวสิทธิ์ หรืออำนาจ ศักดิ์สิทธิ์ แท้จริงแล้วเป็นอำนาจที่ประชาชนยินยอมพร้อมใจมอบให้ ส่วนทางศาสนจักรนั้น ฮอบส์มีความเห็นว่ามันไม่ควรเข้ามาเกี่ยวกับการปกครองของรัฐ นอกจากนี้ ฮอบส์ ยังโจมตีความเชื่อทางศาสนาของมนุษย์ว่าเป็นเรื่องไร้เหตุผล มนุษย์ควรมีชีวิตอยู่ด้วยเหตุผล และวิธีการทางวิทยาศาสตร์ ไม่ควรอยู่ด้วยความเชื่อมลาย อย่งไรก็ตามฮอบส์มิได้ปฏิเสธพระเจ้า แต่ปฏิเสธพิธีกรรมและผู้นำทางศาสนา

จอห์น ล็อก (John Locke ค.ศ. 1632-1704) นักปรัชญาชาวอังกฤษ เป็นผู้เขียนหนังสือเรื่อง *Two Treatises of Government* (ค.ศ. 1689) แนวคิดหลักของหนังสือคือการเสนอทฤษฎีที่ว่ารัฐบาลจัดตั้งขึ้นโดยความยินยอมของประชาชน และต้องรับผิดชอบต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชน แนวคิดทางการเมืองของล็อก อาจสรุปได้ว่าประชาชนเป็นที่มาของอำนาจทางการเมือง และมีอำนาจในการจัดตั้งรัฐบาลขึ้นได้ รัฐบาลจึงมีหน้าที่ปกครองโดยคำนึงถึงประโยชน์และสิทธิธรรมชาติของ ประชาชนอันได้แก่ ชีวิต เสรีภาพ และทรัพย์สิน รัฐบาลมีอำนาจภายในขอบเขตที่ประชาชนมอบให้ และจะใช้เฉพาะเพื่อผลประโยชน์ของประชาชน เท่านั้น รัฐต้องไม่เข้าแทรกแซงในกิจการของปัจเจกชน นอกจากในกรณีที่จำเป็นจริงๆ เพื่อรักษาเสรีภาพและทรัพย์สินของผู้นั้น แนวคิดทางการเมืองดังกล่าวจึงเป็นรากฐานความคิดของระบอบประชาธิปไตยสมัยใหม่ และมีอิทธิพลต่อปัญญาชนและปรัชญาเมธีของยุโรป โดยเฉพาะกลุ่มนักคิดฟิโลซอฟ (philosophes) ของฝรั่งเศส

สรุป

สำหรับทั้งเพลโตและอริสโตเติล นักปราชญ์ทั้งสองนี้ไม่เห็นด้วยกับการปกครองในระบอบประชาธิปไตย เพลโตได้แสดงความคิดเห็นถึงผู้นำของรัฐในอุดมคติในหนังสืออุดมรัฐว่า "ผู้นำของรัฐควรจะเป็นผู้นำกลุ่มน้อยที่ทรงภูมิความรู้และเปี่ยมด้วยคุณธรรม อุทิศตนเองให้กับรัฐ เมื่อรัฐมีผู้นำที่มีคุณภาพเช่นนี้ รัฐนั้นก็เจริญก้าวหน้า มีระบบการบริหารที่ดี ประชาชนจะมีชีวิตที่เป็นสุข" โดยเขาเห็นว่านักปราชญ์และนักปกครองเป็นผู้นำที่ดี โดยถือว่าการปกครองแบบอภิชนาธิปไตยเป็นรูปแบบการปกครองที่ดีที่สุด เนื่องจากเพลโต ชมขึ้นจากการตัดสินใจของกลุ่มคนที่ให้ประหารโสเครติส

ส่วนทางด้านอริสโตเติลได้เปรียบเทียบแบ่งรูปแบบการปกครองออกเป็นสามรูปแบบ ได้แก่ การปกครองโดยบุคคลเพียงคนเดียว (สมบูรณาญาสิทธิราช/ทรราช) การปกครองโดยคณะบุคคลส่วนน้อย (อภิชนาธิปไตย/คณาธิปไตย) และการปกครองโดยคนส่วนใหญ่ (การปกครองโดยชนชั้นกลาง/ประชาธิปไตย) ซึ่งรูปแบบที่กล่าวมานั้น อริสโตเติลได้จัดแบ่งรูปแบบการปกครองออกเป็นรูปแบบที่ดีและเลวตามลำดับ และเขาได้พิจารณาว่าระบอบประชาธิปไตยเป็นการปกครองที่ไม่ดีเมื่อเทียบกับการปกครองโดยชนชั้นกลางเขาเชื่อว่ารากฐานของระบอบประชาธิปไตยนั้นมาจากเสรีภาพ ซึ่งมีเพียงการปกครองในรูปแบบดังกล่าวเท่านั้นที่พลเมืองสามารถแบ่งปันเสรีภาพร่วมกันได้ ซึ่งเขาก็ได้โต้แย้งว่านี่เป็นวัตถุประสงค์ของการปกครองในระบอบประชาธิปไตย โดยทิศทางหลักของเสรีภาพ ประกอบด้วย ภาวะผู้นำและภาวะผู้ตามที่ดี เนื่องจากทุกคนมีความเท่าเทียมกัน โดยไม่มีการเหลื่อมล้ำทางฐานะ ความสามารถ ขาดิกำเนิด และสามารถอาศัยอยู่ร่วมกันได้

"แต่อีกหนึ่งปัจจัยสำหรับเสรีภาพ คือ การปกครองและการถูกปกครองอยู่ในขณะเดียวกัน สำหรับหลักการอันเป็นที่นิยมของความยุติธรรม นั่นคือ ความเท่าเทียมกันระหว่างบุคคล ไม่ใช่ชีวิตที่ทรัพย์สินเงินทอง และถ้าหากแนวคิดเรื่องความยุติธรรมดังกล่าวประสบความสำเร็จ ความจำเป็นทั้งหลายนั้นจะต้องมีความเป็นอิสระ และการตัดสินใจของกลุ่มคนส่วนใหญ่นั้นจะต้องเป็นความยุติธรรมอย่างสุดท้ายซึ่งต้องปฏิบัติตาม เนื่องจากหลักการที่ว่าบุคคลสมควรที่จะได้รับการแบ่งปันอย่างเท่าเทียมกัน ดังนั้น ผลของระบอบประชาธิปไตย คือ คนจนมีอำนาจมากกว่าคนรวย เนื่องจากคนจนมีจำนวนมากกว่า และการถือเอาเสียงส่วนใหญ่เป็นหลัก ดังนั้น นี่จะเป็นเครื่องหมายของเสรีภาพในระบอบประชาธิปไตยที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญไว้แล้ว หนึ่ง คือ ความเป็นอิสระของตนที่จะดำเนินชีวิตตามใจของตน ซึ่งถือเป็นกระบวนการของเสรีภาพ และไม่ดำเนินชีวิตอย่างคนที่ตกเป็นทาส นี่เป็นหลักการข้อที่สองของประชาธิปไตย และเนื่องจากมีการกล่าวอ้างว่าจะต้องไม่ปกครองโดยบุคคลใดๆ ก็ตาม หรือความล้มเหลวที่จะปกครองและถูกปกครองในเวลาเดียวกันนั้น และนี่จะเป็นหนทางอันเป็นหลักการที่สองซึ่งสนับสนุนเสรีภาพอันเท่าเทียม"

องค์ความรู้ที่ได้รับ

ได้ทราบถึงแนวคิดเกี่ยวกับประชาธิปไตย 3 แนวคิด คือ แนวคิดแรก ประชาธิปไตยในฐานะที่เป็นรูปแบบการปกครอง หรือระบบการเมือง คือเมืองค์กร ต่าง ๆ ในการปกครองเปิดโอกาสให้ประชาชนในมีส่วนร่วมในการดำเนินการปกครอง เช่น การมีสภาผู้แทนราษฎร มีพรรคการเมือง มีรัฐบาลที่มาจากการเลือกตั้งของประชาชน ศาลมีอิสระจากฝ่ายบริหาร และฝ่ายนิติบัญญัติ รัฐบาลต้องรับผิดชอบต่อสภาผู้แทนราษฎร แนวคิดที่สอง ประชาธิปไตยในฐานะที่เป็นอุดมการณ์ หมายความว่า ประชาชนมีความรู้สึกและยอมรับคุณค่าของประชาธิปไตยในขอบเขตแห่งกฎหมาย เสรีภาพ ความเสมอภาค และภราดรภาพ โดยยึดถือและปฏิบัติอย่างมั่นคงตามวิถีทางแห่งกฎหมาย เพื่อธำรงไว้ซึ่งหลักการแห่งประชาธิปไตย แนวคิดที่สาม ประชาธิปไตยในฐานะที่เป็นวิถีชีวิต หมายความว่า การปฏิบัติตามหลักการประชาธิปไตยในการดำเนินชีวิตประจำวัน ประชาชนทุกคนเข้าใจในสิทธิและหน้าที่ของตนเอง ไม่ละเมิดหรือเอารัดเอาเปรียบสิทธิและหน้าที่ของผู้อื่น เคารพกฎหมายบ้านเมืองอย่างเคร่งครัด หากประชาชนของประเทศใดไม่ยึดถือหลักประชาธิปไตย เป็นวิถีชีวิตประเทศนั้นก็ไม่เรียกว่าเป็นประเทศประชาธิปไตย แม้ว่าจะมีรูปแบบการปกครองแบบประชาธิปไตย หรือแม้จะมีกลไกอื่นเช่นมีรัฐธรรมนูญ มีพรรคการเมือง หรือเมืองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นก็ตาม

เอกสารอ้างอิง

กิตติพัฒน์ สุวรรณสิริเมธี. (12 สิงหาคม 2558). เอกสารประกอบวิชาปรัชญาการเมืองตะวันตก.

สืบค้นเมื่อ 1 ตุลาคม 2563, จาก

https://www.mcu.ac.th/article/detail/14242?fbclid=IwAR2u_2MpqVx8z_0s3zPBKW-ornslcaZEo6j61jHl3nT1TGZb003Yu2mM8TE

ทวีศักดิ์ กันโยชัย. (2550). แนวคิดเกี่ยวกับประชาธิปไตย. สืบค้นเมื่อ 1 ตุลาคม 2563, จาก

http://www.satit.up.ac.th/BBC07/AroundTheWorld/soc/27.htm?fbclid=IwAR3K_108rZGwPXfbV11v_tkOGB_miTKHg-KLMQRDvK1sDwUUp2_HaFH0ooo

ทวีศักดิ์ กันโยชัย. (2550). ประชาธิปไตย (democracy). สืบค้นเมื่อ 1 ตุลาคม 2563, จาก

http://www.satit.up.ac.th/BBC07/AroundTheWorld/soc/27.htm?fbclid=IwAR3K_108rZGwPXfbV11v_tkOGB_miTKHg-KLMQRDvK1sDwUUp2_HaFH0ooo

ธำรงค์ดี เพชรเลิศอนันต์. (20 กรกฎาคม 2555). นักปราชญ์การเมืองแนวประชาธิปไตย ผู้
วางรากฐานระบอบประชาธิปไตยคนสำคัญของโลก. สืบค้นเมื่อ 22 ตุลาคม 2563, จาก
[https://freedom-thing.blogspot.com/search/label/นัก
ปราชญ์?fbclid=IwAR2lv2WW-ebWKbhJJBH6
pRlIb98HlRemhdDO1nH4N5NRj5_qI_XnMVjpAL0](https://freedom-thing.blogspot.com/search/label/นักปราชญ์?fbclid=IwAR2lv2WW-ebWKbhJJBH6pRlIb98HlRemhdDO1nH4N5NRj5_qI_XnMVjpAL0)

วิสุทธิ์ โพธิ์แทน. (2524, 45). ได้อธิบายถึงแนวคิดเกี่ยวกับประชาธิปไตย. สืบค้นเมื่อ 22 ตุลาคม
2563, จาก
[http://www.satit.up.ac.th/BBC07/AroundTheWorld/pol/2.htm?fbclid=IwAR2V
RuhR5RxOi_u1BW5B6DkBgqWekBxKq5hm06QbAzxnCDLdS7v1gLrnK7Y](http://www.satit.up.ac.th/BBC07/AroundTheWorld/pol/2.htm?fbclid=IwAR2VRuhR5RxOi_u1BW5B6DkBgqWekBxKq5hm06QbAzxnCDLdS7v1gLrnK7Y)

ศศิมาภรณ์ แสงกล้า. (25 กรกฎาคม 2554). ประชาธิปไตย. สืบค้นเมื่อ 22 ตุลาคม 2563, จาก
[https://sit
es.google.com/site/nongjomjam000/system/app/pages/recentChanges](https://sites.google.com/site/nongjomjam000/system/app/pages/recentChanges)